EXCELLENTISSIMI
ANTONII A BVTRIO
IVRIS VTRIVSQVE
MONARCHAE.

Super Prima Secundi Decretalium Commentarij,

SVMMARIIS ET INDICE RERVM
Ac verborum memorabilium locupletiſsimis, vniuerſas Decretalium materias complectentibus, in ſtudioſorum gratiam exornati,

Hac in editione ſummo ſtudio, atque diligentia, à multis & varijs erroribus repurgati.

TOMVS TERTIVS.

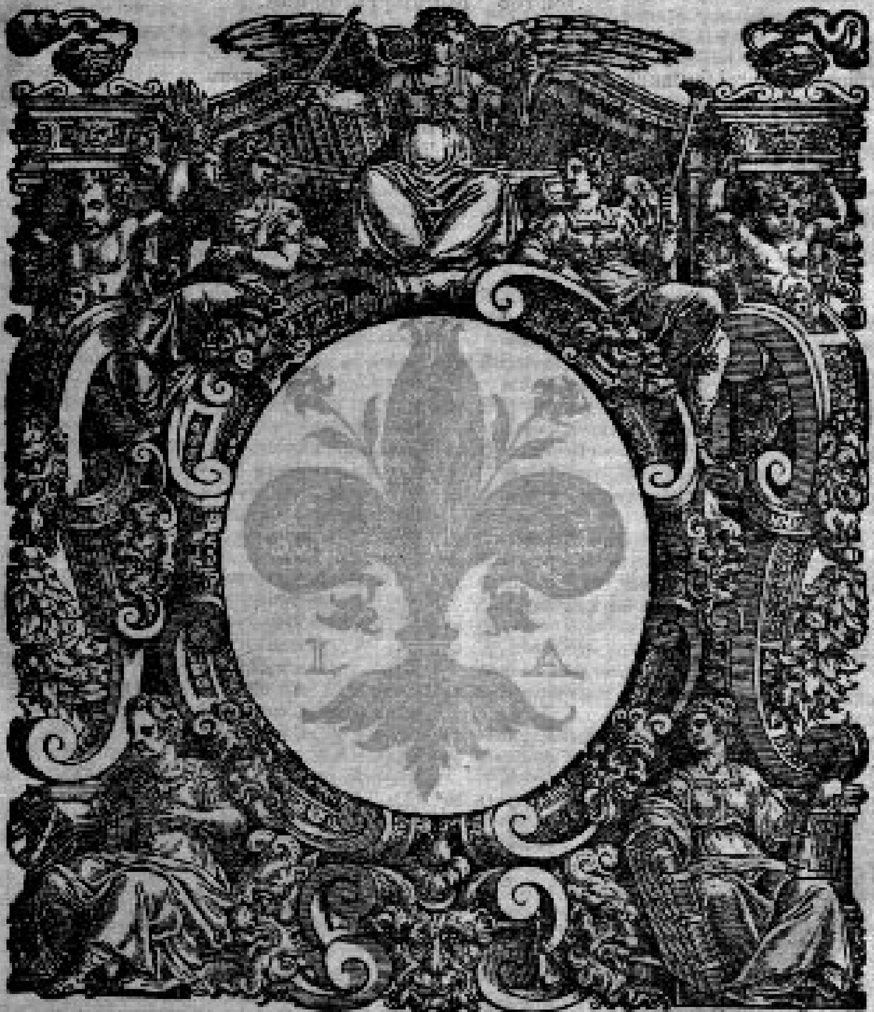

VENETIIS, Apud Iuntas. MDLXXVIII.

ORD. SOC. IESV SALM. EX DONO REGUM

Rubricæ primæ partis. ij. libri Decretal.

Cauſa poſſeſſionis,& proprietatis. fol. 100
Confeſsis. fol. 160
Dilationibus. fol. 83. verſo.
Dolo, & contumacia. fol. 142. verſo.
Eo, qui mittitur in poſſeſſionē cauſa rei ſeruandę. f. 152. verſo.
Feriis. fol. 88
Foro competenti. fol. 30
Iuramento calumniæ. fol. 78
Iudiciis. fol. 2
Libelli oblatione. fol. 55
Litis conteſtatione. fol. 63. verſo.
Mutuis petitionibus. fol. 60
Ordine cognitionum. fol. 91
Plus petitionibus. fol. 99
Reſtitutione ſpoliatorum. fol. 118
Sequeſtratione poſſeſsionis & fructuum. fol. 159
Vt lite pendente nil innouetur. fol. 157
Vt lite non conteſtata. fol. 66

F I N I S.

CELEBERRIMI AC CONSVMMATISSIMI VIRI, IVRIS VTRIVSQVE MONARCHÆ, DOMINI ANTONII DE BVTRIO, SVPER SECVNDO LIBRO Decretalium.

De iudicijs. Rubrica.

1 *Iudicium quintuplex.*

LIber ſecundus, qui diffici- lis eſt. Rubrica continuatur per Goffred. ſic, Expeditis ꝑparatoriis iudiciorũ, ad iudicia veniamus. Vel ſecundo. Viſis inſtrumentis, quibus iudicant iudices, i. legibus, & conſtitutionibus, ac conſuetudinibus: viſis etiã iudicũ poteſtatibus, & modis creandi prælates, & quibuſdam preludiis ad iudicia excindenda, & aliquibus ad illa concludenda, vel ordinanda, reſtabat videre de iudiciis, & partibus eorũ, quas partes, & actus in iudicio interuenientes, totus hic liber inſequitur. Idõ poſt librum præcedentem, poſuit iſtũ. Ad mãm facit 2. q. 1. & 3. q. 4. 14. q. 1. 15. q. 7. 16. q. 6. 30. q. vlt. §. his ita, vſq; ad finem. Et reperitur in Sexto &
1 Clem. ¶ † Quæro primo circa rubricam. q ſupponit plura fore iudicia, quotuplex eſt iudicium. Dic, iudiciũ aliqñ ſumitur pro diſcretione, ff. de iud. l. prætor. 3. q. 7. ca. infamis. §. tria. Furioſus caret iudicio, id eſt diſcretione. Quandoque pro inſtãtia cauſæ, C. de iud. l. properandũ. Quandoq; ꝓ deliberatione ſeu examinatione, 50. diſt. c. 1. Quandoq; ꝓ authoritate, 62. diſt. c. 1. Qñq; pro pena, 50. diſt. vt purgabit. De hoc per Hoſt. hic in ſumma, per gl. inſti. quibus non eſt permiſ. fa. teſta. §. 2. per Archidia. 53. di. præcepta. Quæro ſcdo, iam pro iudicio pro inſtantia cãe diſcurienda, & partibus eius, vt hic ſumitũ, quotuplex eſt iudiciũ. Dic ꝙ diuiditur in reſpectu ad mãm ibi diſcutiendam. Et dicimus ꝙ iudicium aliud tpale, quod de re tpali tractat. aliud ſpirituale, qđ de re ſpirituali tractat, ĵ. eo. exhibita. & ca. venerabilis. Nec dicimus, ꝙ ſit dare annexum ꝑ ius patronatus: qa illud eſt ſpirituale ſm ſuam nãm originariã, licet ex accidenti diſpenſatione eccleſiæ cadat in laicum. Ideo dicitur, ꝙ tpaliter hẽ, de iure patro. nobis, & c. 1. & c. quia clerici. eo. tit. & ab aliquibus appellatur annexum, vt in c. quanto, ſm Goff. hic in ſumma. An aũt poſſeſſorium iudicium ſup re ſpirituali, ſpirituale dicatur, no. ĵ. eod. c. fin. per Doc. & dicã cũ gl. in c. literas. de iuramento cal. Iudicia aũt hæc, & tpalia, & ſpiritualia diuidunt: quia quædã ciuilia, qđã criãlia, & qđam mixta: & quamq̃ vtrũq; gl. ponendo penã pecuniariam pro ciuili, aliquando pro criali, vt colligitur ex gloſ. in l. prætor. in princip. C. de ſepulchro viola. in l. i. C. qñ ciuilis actio præiud. crimi. l. obſeruare. §. proficiſci. ff. de offic. procõſu. C. de epiſ. & cler. l. ſi quis per calumniam. ff. de iniur. l. lex Cornel. C. de ſepul. viola. qui ſepulchra. non adhibita dña inter pecuniariã, & ciuilem. Cã ciuilis, cuius finis eſt commodũ partis, & intereſſe priuatũ. Cauſa criminalis, cuius finis eſt intereſſe publicũ, & vindicta publica. Cauſa mixta, q participat de vtroq;, ĵ. eo. examinata. & in pluribus capitulis huius tit. ¶ De ſecundo, ĵ. c. at ſi clerici, & c. cũ non ab hõie. De tertio, de procu. mẽ. Et ꝙ pena pecuniaria fiſco applicanda criãlis ſit, tenet Inn. de accu. qualiter, el 2. in prin. ſecundæ gl. & allegat ff. de præuari. l. 3. §. 1. qa ita intendit vindictã dirigere per penã pecuniariã, ſicut corporis, vel famæ. Cauſa ergo ſit talis, prout non agit ad vindictã ſed pro intereſſe fiſci, ciuilis dr, l. i. C. de his, quibus vt indig. l. differre, & quaſi per totũ, ff. de iure fiſci. Diuidit ſecundo principaliter ex parte ſentẽtiæ: & ſic dr̃ iudicium ordinarium, quia tractatur via ordinaria. Aliud extraordinariũ, vt iudicium notoriũ, de iureiur. ad noſtram. Iudiciũ inquiſitionis, de accu. inquiſitionis. & c. qualiter. & iudiciũ denunciationis, ĵ. ca. nouit, & 2. q. 6. in ſumma. in Spec. de ꝑparato. iud. in prin. Aliud ſummarium, de quo vide in cle. dispendioſam. de iud. de verb. ſig. c. ſi. Altero reſpectu dicitur ordinariũ, qđ coram iudice ordinario. Extraordinarium, qđ coram iudice delegato, vel arbitro, gl. in verbo, ordinariũ. de prob. quã coram, in tecto text. 11. q. 1. cõtinua lege. 2. q. 6. c. a iudicibus. §. quod de arbitris. Alii ſubdiuidunt ex parte quantitatis, quia aliud vniuerſale, aliud particulare, & c. Sed hoc potius eſt diuidere actionem, q iudiciũ, De hoc per gl. in l. 1. ff. de eden. & ĵ. de libelli obla. c. 1. per Inn. de offi. ordina. c. conquerente. & in c. cũ ad ſedem, de reſt. ſpo. de ſepul. certificari. de offic. ord. c. dilecto. aliud, de ſepulturis, in noſtra. dic vt ibi. & hæc pro modo ſufficiant. De ceteris dic, vt hic per Summiſtas, ſm Goffre. & Hoſt. & vide in Spe. de præpa. iudic. in prin. & ponitur hic pro diſcuſſione iuris, quia cauſa eſt cum proponitur, & c. de verb. ſign. forus.

SVMMARIVM.

1 *Pactum quando non admittat pœnitentiam, & 37.*
2 *Nomen aliquando ſumitur ex verbo, & propoſitione ſimul.*
3 *Nominis propriꝗ alluſio, neceſſario non infert.*
4 *Aduerſarius dicitur ille, qui in lite mihi aduerſatur.*
5 *Statuta, quæ repellunt aduerſarium ab accuſando, intelliguntur etiam de eo, qui in lite mihi aduerſatur.*
6 *Iudex poteſt recuſari in alia lite, tanquam ſuſpectus per partem, cum qua alias habuit proceſſum.*
7 *Teſtis poteſt recuſari vt ſuſpectus ab eo, contra quem producitur, vbi alias cum illo habuit proceſſum.*
8 *Citatio facta proprię partis authoritate, non valet.*
Factis in debitore fugitiuo, & aliis caſibus expreſſis in numero 21. & 23.
9 *Iudicialiter nulli proponere permittitur abſq; audientia.*
10 *Citatus niſi quis fuerit, quomodo compellatur in iudicio reſpondere.*
11 *Cauſæ epiſcoporum, & clericorum, quomodo in ſynodo tractari poſſint. numero 30.*
12 *Exceptiones declinatoriæ fori, non admittuntur lite conteſtata. numero 34. & 36.*
13 *Iudex poteſt in qualibet iudicij parte, partes interrogare ad facti veritatem eruendam.*
14 *Contumax reputatur citatus comparens, & ilicentiatus recedens. nu. 28.*
15 *Excommunicatus pro offenſa manifeſta hodie abſoluitur ad cautelam, ſatiſfacto per eum, vel cum cautione. nu. 41.*
16 *Abſolutus eſſe non cenſetur excommunicatus ſola ſatisfactione, niſi abſolutio actualiter intercedat.*
17 *Iudex de facto in quibus ſupplet.*
18 *Sententiari non poteſt etiam in manifeſtum contumacem in criminali ad finem depoſitionis lite non conteſtata, & non liquidata cauſa.*
19 *Contumax poteſt mulctari ex antiqua contumacia, abſq; noua citatione ad actum mulctæ imponendæ.*
20 *Excommunicatus licet priuetur fructibus ſui beneficij, non tamen priuatur titulo, niſi excommunicatio ſurrexerit à cauſa priuante ipſo iure.*
22 *Citari an quis poſſit verbaliter ad præueniendam iuriſdictionem in cauſa fugæ ſuſpicionis ſine licentia legitima.*
23 *Delinquens, & in flagranti crimine repertus, poteſt capi propria authoritate.*
24 *Citationis actus an poſſit parti committi. nu. 26.*
25 *Executor an poſſit dari, vt poſſit authoritate propria exequi.*
29 *Contumax verus, quomodo quis poteſt dici per vnicam citationem.*
Citatione vnica quis dicitur verus contumax.
30 *Epiſcopus in quibus ſynodum ſibi iudicem habeat.*
31 *Archiepiſcopus, vel legatus iudicat ſolus epiſcopum.*
Matrimoniale vinculum ſolus Papa diſſoluit.
32 *Excommunicatio an videatur inducta per hæc verba, nullus communicet tali.*
33 *Mala grammatica non vitiat actum, ſeu inſtrumentum.*
35 *Concilium, cui Papa præeſt vt iudex, non poteſt tanquam ſuſpectum recuſari.*
36 *Iudex ſicut poſt litem conteſtatam poteſt recuſari vt ſuſpectus ex noua cauſa ſuperueniente, ita & poſt pactum de reſpondendo, quia iudex approbatur.*
37 *Pœnitentia quando admittatur.*
38 *Verba, quæ liberam voluntatem denotare videntur, & quæ boni viri arbitrio ſubiiciunt.*
39 *Pœnam qui ratione contractus ſortitus eſt, an poſſit pœnitere.*
40 *Iuramenti ratione an quis compellatur ad contractus obſeruantiam.*
Pactum de non vendendo, aut alienando iuramento, an poſſit quis compelli ad illud, vt non liberetur ſoluendo intereſſe.
42 *Epiſcopus quando ratione contumaciæ poſſit epiſcopatus dignitate priuari.*
43 *Excommunicatus ex ipſo iure beneficio dicitur indiſtincte priuatus ratione excommunicationis.*

habere, l. certum, §. ſed an ipſos. & ibi gl. ff. e. Hoc tenet But. in l. non ſolũ. ff. de procu. niſi habuerit mandatum ad ſic confitẽdum: quo caſu idem dicendum eſt de confeſſione procuratoris quod de propria: quia illa videtur propria. & vide lo. xxxv. q. ix. §. i. & ibi Arch. omnino vide. Si volo reuocare errorẽ proprium, poſſum in facto alieno adhuc, probando rem aliter ſe habere. C. de iur. & fact. igno. l. ſi poſt. ff. de nouat. l. ſi quis delegauerit. Si in facto proprio, & confeſſio eſt extra iudicialis, adhuc ſufficit probare rem aliter ſe habere: ſi confitens reuocando certat de dãno vitando, & aduerſarius de lucro, vt l. ſed & ſi me patẽ. ff. de condi. indeb. & no. ff. de proba. l. cum de indebito. Secus ſi non certat de damno vitando, ſed eſt in pari cauſa cum aduerſario: qa tunc non præſumitur error, vt l. quamquam. ff. ad Vell. In iudiciis autem, & circa præparatoria, ſufficit probare rem aliter ſe habere. l. de ætate. §. qui iuſſo. cũ glo. ſ. alleg. Si circa deciſoria, & in facto proprio, non præſumitur error, niſi probentur circumſtantiæ, ex quibus error præſumatur. Et iſtæ circumſtantiæ ſiunt aliquãdo ſuaſione aduerſarij, vt l. ſi. ff. quãdo actio de pecu. eſt an. & l. hominem. ff. pro ſuo, vel niſi ſit factum longinquum, de quo dixi ſ. vel intricatum, vt l. emptor. §. Lucius. ff. de pac. & l. pe. ff. de confeſ. ſecundum Bar. Error autem iuris probatur per tex. in l. ſi adulterium cũ inceſtu. ff. de adulte. quia ex qualitate perſonarum, & ex qualitate facti, vt ſi deſponſauit conſanguineam publice, & palam, & cum fuit dictum ei, pœnituit eum, ſecundum Bar. requirit vlterius ꝙ confeſſio ſit vera. In dubium reuocatur quid de ficta confeſſione, tangit Io. And. in addi. Spe. in tit. de poſi. §. nonno. ver. verum tamẽ. arguit ꝙ non: qa in ficto non cadit error. dicit contra per l. quoniam. ff. de his, qui no. infa. Nam paciſci habetur pro confeſſo: & tamen ſi vult probare ꝙ accuſatio fuerit calumnioſa ad repetendam pecuniam poteſt: ſed hoc procederet in præſumpto cõfeſſo. Sed ſi eſſet fictio alias ficta, illa non admitteret probationem in cõtrarium: præſumptio autem iuris & de iure ſic. ſed tunc demum per confeſſionem partis aduerſæ: vt in auth. ſed iam neceſſe. & vnde ſumitur. C. de dona. ante nup. & no. Inno. de immu. eccle. quia pleriq;. & ſic non videtur quod debeat admitti probatio. Tu dic ꝙ imo poterit reuocari ficta, qa ſi poteſt vera, fortius & ficta. cũ actus fictus non ſit melioris conditionis quam verus: & quia actus fictus recipit conditiones veri, de do. & contu. c. i. Non ob. ꝙ fictio & præſumptio non admittant probationem in contrarium: quia illud verum eo reſpectu, quo fingit, vel præſumit: ſed ficta confeſſio non fingit contentum in confeſſione ficta, ſed fingit confeſſionem: ideo ſi vellet probare ſe confeſſum, non admitteretur probatio. Si vult probare contentum in confeſſione falſum, poteſt, quia hic non repugnat fictioni. Ad hoc gl. in cle. literas. de proba. Ideo ſi iuſſus reſpondere poſitionibus non reſponderet, ſi tamen venit ante ſententiam, & velit probare rem ſe aliter habere, & idem de bannito, & deficiente in purgatione. De hoc glo. aperta de pur. vulg. ſignificãtibus. Ad hoc quod no. gl. de pur. cano. ex tuarum. Ad hoc de frigi. fraternitatis. Nam illa probatio frigiditatis habet vim tacitæ confeſſionis. Poſt ſententiam autem non admittitur reuocatio erroris. Quod credo, niſi de errore conſtaret notorie, per no. in d. c. fraternitatis. & de immuni. eccle. quia plerique.

¶ Requiritur etiam, vt dicunt iura, quod ſit confeſſio: ſed eſt dubium de negatione. Tangit hic Io. And. in addi. Spe. in tit. de confeſ. §. poſtremo. in princ. dicit ꝙ ſi negatiua eſt pro ſe, vt communiter ſit, ab ea poteſt recedere quandocunque, quia ab eo, quod eſt pro ſe, quis poteſt recedere: vt in regula, quod ſemel. de regu. iur. lib. vi. ff. de leg. 3. ſi quis in principio teſtamenti. de regula. ſtatuimus. cum ſimi. Si negatiua in aliquo faceret pro aduerſario, exemplum in decre. vt noſtrum. vt eccle. benef. in epiſcopo negante ſe contuliſſe. & in decre. dilectus. de temp. ord. vbi negauit ſe habere mandatum, dicit idem per omnia, quod in confeſſione: quia inquantum eſt pro aduerſario, ſumitur pro confeſſione, ſecundum Io. And. ¶ Requiritur ſecundum alios quod detur reſtitutio ad hoc, ꝙ poſſit reuocari confeſſio, vt l. cum fideicommiſſum. ff. eo. tit. dic vt ibi. Dixi ipſam poſſe reuocari ante ſententiam, poteſt reuocari ipſo iure, vbi non poteſt reuocari ante ſententiam, vt quia eſt facta ſcienter, vel errore iuris, tunc bene poſſet dari reſtitutio, ſi eſſet perſona, quæ eſſet priuilegiata in reſtitutione, vt in minore, vel eccleſia, ſed tunc non reſtituitur, eo quia in hoc confitẽdo eſt vſus iure communi, ſed oportet ꝙ probet læſionem: quam probat, probando contrarium ſuæ confeſſionis, ff. de admini. tuto. l. quoties. §. ſicut. & l. nam & poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiur. ſecundum Cy. in l. i. in vlti. q. Si autem eſt maior, non puto eum reſtitui, inquantum ſcienter confeſſus eſt, nec inquantum confeſſus eſt ignoranter ignorantia iuris: quicquid ſentiat Cy. in d. l. i. in xi. q. Et hoc tenet Bar. in d. l. cum fideicõmiſſum. Poſt ſententiam autem non ſuſpenſam, vbi dixi eum audiri, reuocans auditur demum petita reſtitutione, niſi cõfeſſio eſſet facta circa illa, quæ reſpiciunt executionem tñ: quia ipſo iure tunc in actu executionis poſſet, & ante actum reuocari, vt d. l. cum fideicommiſſum.

¶ Finit Lectura celeberrimi, I. V. D. Domini Antonij de Butrio ſuper prima parte ij. Decretalium.

FINIS.

REGISTRVM.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vv Xx.

Omnes ſunt quaterniones, exceptis Vv, & Xx, qui terniones ſunt.

VENETIIS, Apud Iuntas, MDLXXVIII.

EXCELLENTISSIMI

ANTONII A BVTRIO

IVRIS VTRIVSQVE

MONARCHAE.

Super Secunda Secundi Decretalium Commentarij,

SVMMARIIS ET INDICE RERVM

Ac verborum memorabilium locupletiſſimis, vniuerſas Decretalium materias complectentibus, in ſtudioſorum Gratiam exornati,

Hac in editione ſummo ſtudio, atque diligentia, à multis & varijs erroribus repurgati.

TOMVS QVARTVS.

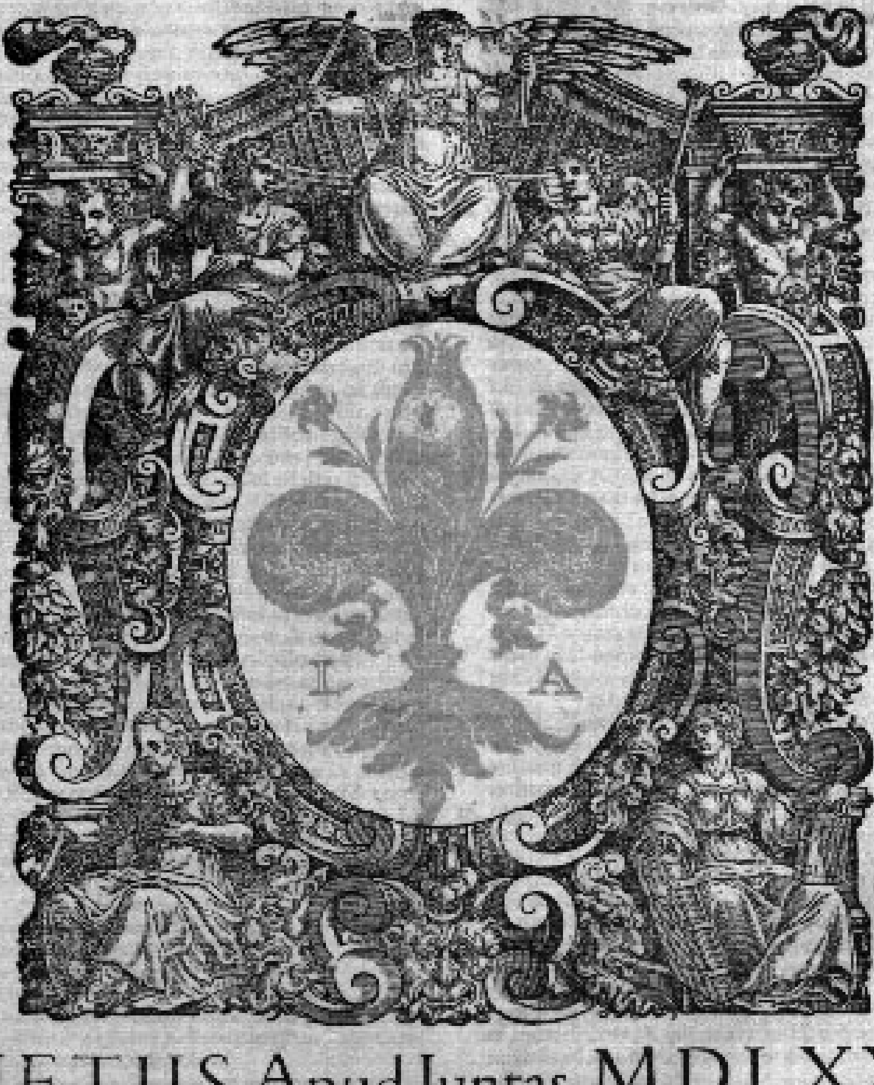

VENETIIS, Apud Iuntas. MDLXXVIII.

RVBRICÆ SECVNDÆ PARTIS SECVNDI LIBRI DECRETALIVM.

De Appellationibus.	*fol.* 133	*Præſumptionibus.*	61
Clericis peregrinantibus.	170	*Præſcriptionibus.*	*fol.* 106. *verſo.*
Confirmatione vtili, vel inutili.	171	*Probationibus.*	2
Exceptionibus.	96	*Sententia, & re iudicata.*	116
Fide inſtrumentorum.	56	*Teſtibus.*	21
Iureiurando.	73	*Teſtibus cogendis.*	53. *verſo.*

CLARISSIMI IVRIS VTRIVSQVE INTERPRAETIS DOMINI ANTONII DE BVTRIO

In ſecundam ſecundi Decretalium partem Commentaria.

¶ De probationibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Probatio quid ſit.*

¶Viſo de confeſſionibus, per quas releuatur ab onere probã-
di, & in iudicijs partes promptiores ſunt ad negandum, q ad
confitendũ, per quas transfertur onus probandi in affirmã-
tē, ideo &c. Et premittit genus, ut facilius deſcendat ad ſpecies.
Ad mãm. 2. q. 1. 4. q. 9. 6. q. ultima. 24. q. 3. de illicita. Reperit aũt
in Cle. Quædã curioſa ponunt hic doct. ſpectantia ad Summi-
1 ſtas, quę ut nõ deſint, ᵹ Querũt primo quid eſt probatio. Azo,
& Accur. ſuper rubr. C. dicit quod probatio eſt rei dubię per ar-
gumenta oſtenſio. Hãc impugnat Goff. per decr. ſotus. de ver.
ſig. ubi dicit. Argumentũ nonnunquam teſtibus, uel fide tabu
larũ dat probationem, ſed ſola inueſtigatione inuenit ueritã-
tē. Probatio aũt teſtibus, & fide tabularum conſtat. Per quę pa-
tet, ſm eum, quod diffinitio competit his, quę probantur per
inſtantiam diſputandi, non his, quę probantur in iudicio. Qua
re diffinit quod probatio eſt rei dubiæ per teſtes, inſtrũ. & ple-
runq; indicia, & præſumptiones oſtenſio rei dubiæ. Dic quod
propriè ꝓbatio cadit circa dubium: quia probatio ordinatur
in finẽ oſtendendi: ſed eo qđ oſtẽſũ, eſt probatio probata, & ſic
non eſt plus probatio, ſed notorium appellatur, ut dixi in mã-
teria notorij, plerunq; dicit, quia in ciuilibus licet probẽt prę-
ſumptiones, & indicia certa, & violenta. 32. q. 1. dixit de præſũ.
c. 1. de his, qui ſunt ſũi, vel alie. iur. l. ſi. non tamen in cri-
minalibus. 2. queſtio. 1. ſemper de preſump. literas. ff. de penis
abſentem. niſi eſſent luce clariora. C. de prob. l. ſciant. Hoſt. di-
cit, quod nec diffinitio. Goffr. eſt ſufficiens, cum etiam etiam
alijs modis fiat probatio, qui no. in ſumma, eo. titu. § fin. & in
Spe. eo. tit. § fi. Vnde plus ſibi placet prima: & reſpondet ad de-
cre. ſotus, quod ibi ſumitur argumentum ſtrictè, & propriè, ut
in dialectica diſputatione. Sed diffinitio ſumitur largè & pro om
ni ſpecie probationis, ſicut inſtrumentum quandoq; ſtrictè, &
quandoq; largè, quæque largius ſumitur no. in ſumma de fi.
inſtru. Dicit tñ ve Goff. ſatisfiat, poteſt dici quod probatio eſt
rei dubiæ legitimè facta declaratio. Secundo quæritur vnde di
catur probatio. Dic quod a probè aduerbium, quia probè fa-
cit, manifeſtat enim dubium, vincit aduerſarium, & euitat pœ-
nas nõ probantium. Vel dr probatio quaſi propalatio, vel ma-
nifeſtatio eius, qđ dubiũ eſt, ſm Hoſt. & Goff. ¶ Opp. qđ ſuper-
fluat rubrica, quia ex quo tractat ꝭ. de ſpeciebus, ſuperfluo poni
tur hic de genere, cũ ꝑ ſpecies tractat in cognitionẽ gñis. l. 1. ff.
ſi cer. pe. So. Licet ꝭ. tractet de quatuor ſpeciebus, generalis ponit
hæc rubr. ſub qua tractat de alijs ſpeciebus, & ad illas ſpectanti
bus. Idẽ tractat de adaptabilibus ad plures illarũ ſpecierũ, de
quib. ꝭ. Nã hic tractat de probõne virginitatis ꝑ aſpectũ. ꝭ. c. ꝓ-
poſuiſti. & c. cũm. de proba. de probõne limitũ, de probõne fi-
liationis ꝑ notationẽ. ꝭ. c. ꝑ tuas de ꝓbõne ꝑ lras ordinatij. ꝭ. c.
poſt ceſſionẽ, ꝑ acta cauſę. ꝭ. c. ſi. & q̄a de his ſpẽbus non intẽde
bat multiplicare rubricas. & hęc oĩa ad teſtes, vl' iurã, uel inſtrũ
reduci põt, declarat & qualiter materiam tangat, & de illis qđ eſt
incidenti. ¶ Opp. quod male ſitueiur, cũ cõfeſſio ſit ſpẽs ꝓba-
tionis. de reſ. ſpo. cũ ad ſedẽ. Ergo ex quo nolebat premittere
genus, debuit hãc rubricã ante ꝭ. proxi. intitulare. Sol. patet ex
his, q̄ no. de elec. bonæ. ſuper uerbo, ꝓbatio. in Nouell. qđ cõfeſ
ſio propriè loquẽdo non eſt probatio, ſed probõnis releuatio.
Hinc eſt quod purã, & ſimplicẽ negatiuam deduco in poſitio-
nem. de cõfeſ. c. 1. li. 6. per quam releuor à probando, ſi actor cõfi
tetur, quam tñ probare non poſſet, ut ibi. ꝭ. eo. qm. in princ. Idẽ 10
no. Cy. in l. actor qđ aſſeuerat. C. de ꝓbat. & Arch. 6. q. ult. actor
tñ dr per cõfeſſionẽ clarius de re cõſtare, quã per probationẽ. de
præſump. tertio loco, ibi ad maiorẽ etiam, &c. Ant. de Bur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta propria non tenetur reus actori edere. &.*
2 *Papa eſt iudex in cauſa inter Imperatorem, & ei ſubditum.*
Imperator quomodo epiſcopo ſubeſt quo ad ſpiritualia.
3 *Obligatur naturaliter princeps ex contractu cum ſuo ſubdito.*
4 *Laicorum cauſa ex naturali foro tractatur coram iudice eccleſiaſtico.*
5 *Succeſſor obligatur actiuè & paſſiuè ex pactis ſui predeceſſoris in dignitate.*
7 *Papa ex humilitate de ſe loquitur in ſingulari.*
8 *Iudex an poſſit de ſe loqui in plurali numero præcipiendo.*
9 *Inſtrumenta propria cogitur actor reo edere.*
Reus inſtrumenta communia edere compellitur.
10 *Inſtrumenta an ſint in iudicio edenda, vel non, per totum.*
11 *Inſtrumenta propria & communia in quo differant, & quæ ſint propria, vel communia.*
12 *Acta an ſint edenda per reũ, vel actorẽ ad requiſitionem alterius.*
13 *Librum collationũ, vel inſtitutionum an epiſcopus teneatur edere inter duos litigantes.*
14 *Pactum Imperatoris habet uim legis etiam factum cum ſubdito.*
Inſtrumenta facta ab Imperatore quare non eduntur.
15 *Vſurarius compellitur edere inſtrumentũ actori ad fundandum intentionem ſuper vſuris repetendis.*
16 *Inſtrumenta edenda quo tempore debeant edi in iudicio.*
17 *Appellans ab interlocutoria, uel diffinitiua, ſi appellato negante ipſe producat inſtrumentum iudici, an de illo ſit facienda editio reo appellato.*
18 *Inſtrumenta edenda iudici, reo, uel actore requirente, qua actione, & quo iure ſint edenda.*
19 *Liber ſtatutorum, uel conſtitutionum, ſeu ordinationũ, an ſit totus edendus, ubi eſt quæſtio de uno ſtatuto in ſpecie.*

C A P. I.

1 EX epiſtolis. ¶ Reus actori ſua propria
inſtrũ edere non tenet. h.
d. In prima petitio. In ſcđa ipſius repulſio. Se-
2 cunda ibi ad hoc. ¶ No. quod inter Im-
peratorẽ & ſubiectũ ei, iudex eſt papa: & ñ in-
ferior: quia Imperator aliũ non recognoſcit.
Quod eſt uerũ quo ad ſpalia: quo ad ſpiritua-
lia aũt ſubeſt epo ſuo, adeo qđ ab ipſo poſſit excõicari. de iud.
3 nouit. 11. q. 3. epi. ¶ No. qđ ex ɔ̃ctu principis cũ ſubiecto, prin-
ceps ſaltẽ naturaliter obligat: & talis obligatio corã papa ha-
bet exactionis effectum. Ad hoc qđ ſcribit Cyn. C. de legi. l. di-
gna uox. Ex hoc apparet qđ de iure canonico ex nãli obligatio
ne ſola, & pariter ex nudo pacto effectualiter agit: de quo de pact.
4 c. 1. 12. q. 2. quicunq; ſuffragio. 25. q. 5. ¶ Itẽ ex hoc apparet,
qđ cã inter laicos, inquã ex nãli foro venit decidenda corã iudi
ce eccl'aſtico, determinat. iure canonico. Adqđ de appel. duos.
5 § 1. ¶ No. qđ pactũ cũ pdeceſſore in dignitate tranſit ad ſuc-
6 ceſſorem actiue & paſſiue. ¶ Nota non cõpelli reũ ad edenda
inſtrũ actori ad fundandã intẽtionẽ, nec in foro cõtentioſo quis
arctat ad facienda q̄ ꝓ ſe ſunt, & in finẽ veritatis: & ſic tacere ve
ritatẽ, ubi non arctatur ad illã exprimendã, non eſt peccatũ, vel
ubi nõ exquirit vbi debet, & a quo debet. licet ergo in cõtentio-
7 ſis non ex toto inſequi animę iudiciũ. ¶ Opp. qđ de ſe Papa lo
qui debeat in plurali. de cri. fal. quã graui. Dic qđ hoc fecit Gre
gorius ex magna humilitate. ſicut. ꝭ. de teſt. ſilius. hodie ꝑ'ũme-
8 ret falſum. ᵹ Quid de alijs iudicibus. de offi. dele. cũ in iure. ꝑ
9 Hoſt. ¶ Venio ad mãm c. cum gl. & opi. primo qđ inſtrũ quis
edere teneat ad petitionẽ partis, & ad hoc cõpellat. C. de eden. l.
ſi quando. & l. inſtrũ. Gl. concludit ſi inſtrũ ſunt cõia, quis illa cõpelli
edere: nã Iudęi nobis arctãtur edere verus teſtũ, qa cõe. 45. di. q
ſincera. Si inſtrũ ſunt ꝓpria, ſi quis eis cõt vſuras, illa edere tene
tur. ff. de edendo. l. 1. § edenda. & patet. ꝭ. de fide inſtr. c. perpe-
tuus. Hęc uera vĩ dicere gl. vt edere non teneat propria reus a-
ctori, ſed bene econuerſo: dicit enim qđ hic reus erat Impera
tor. Hic plura videnda ſunt. Primo an, & qñ inſtrũ ſunt vel non
ſunt edenda in iudicio. Secundo q̄ ſit differentia inter inſtrũ cõ-
munia, & propria. Videbitur qñ dicantur propria, & qñ cõmu-
nia. Tertio, dato quod debeant edi, quo tpe debeant edi, uel cõ-
pellatur quis ad edendum, & ubi debẽt edi. Quarto qua actio-
ne huiuſmodi inſtrũ ſunt edenda, & quo iure vbi debeant edi.
10 Quinto qualiter debẽt edi. ¶ Ad primum nã etiam habetur
in l. 1. § editiones. ff. de edẽ. & in iuribus hic alle. & aliquid de
ſtatu. ꝭ. c. perpetuus. Quidã, ut dicit Io. An. ve eſt Goff. faciunt
differentiã tñ inter rationes, & inſtrũ, vt prima quis edere te-
neatur non inſtrũ, quã opi. no. tenet ipſe: quia ſm hoc nulla eſ-
ſet differẽtia inter actorẽ & reũ: quia tñ innuũt iura hic allega
ta, dic, ſi petitur edi inſtrũm ut proprium petentis, quis illud edẽ
re tenetur. ff. fa. erciſ. ſi quæ ſunt cautiones. & etiam fiſcus illud
edere tenetur, vt l. procurator. C. de edẽ. & no. in l. in fraudẽ. § ſed
neq; ff. de iure fiſ. vbi Bar. Quiq; petitur inſtrũ, vel alia ſcriptu-
ra, quæ eſt cõis, & edi debet: ut l. ſi procurator. C. de edẽ. & in
iuribus ad hoc allegatis hic. l. argentarius. ff. de eden. qñ petit
edi inſtrumentum proprium eius, a quo petitur editio. & tunc

 ſi petitur

diœceſani exceptum: vnde hoc concedendo concedit ſolum, quod ſit ſubiecta, ſaluo iure aliorum: arg. de offic. deleg. ſuper eo. de priuileg. paſtoralis. In omnibus ergo epiſcopis, & metropolitanis erunt ſalua iura eorum: vnde donatarij, vt patroni de temporalibus poterunt exigere rationem: & eos prohis, ſi male adminiſtrent, excommunicare. Itē poterit facere inquirere iſte, cui donauit legatus extra ordinē, non derogando iuribus eorum: ſed & cum ſunt negligentes viſitare poterunt. Sed prior intellectus ſibi plus placet: quia verba huius priuilegij neſcit excuſare, quin poſſint eccleſiæ eſſe plene exēptæ a patriarchis, & alijs, ſi legatus de hoc faciendo poteſtatem habuiſſet, ſecundum Inn. Gl. proſequitur generalia. vide eam per te. Laus omnipotenti Deo, &c.

FINIS.

Regeſtum.

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii kkk lll mmm nnn ooo ppp qqq rrr ſſſ ttt uuu xxx yyy.

Omnes ſunt Quaterniones, præter yyy, eſt enim Ternio.

EXCELLENTISSIMI

ANTONII A BVTRIO IVRIS VTRIVSQVE MONARCHAE,

In Librum Tertium Decretalium Commentarij,

SVMMARIIS ET INDICE RERVM

Ac verborum memorabilium locupletiſsimis, vniuerſas Decretalium materias complectentibus in ſtudioſorum Gratiam exornati,

Hac in editione ſummo ſtudio, atque diligentia, à multis & varijs erroribus repurgati.

QVINTVS TOMVS.

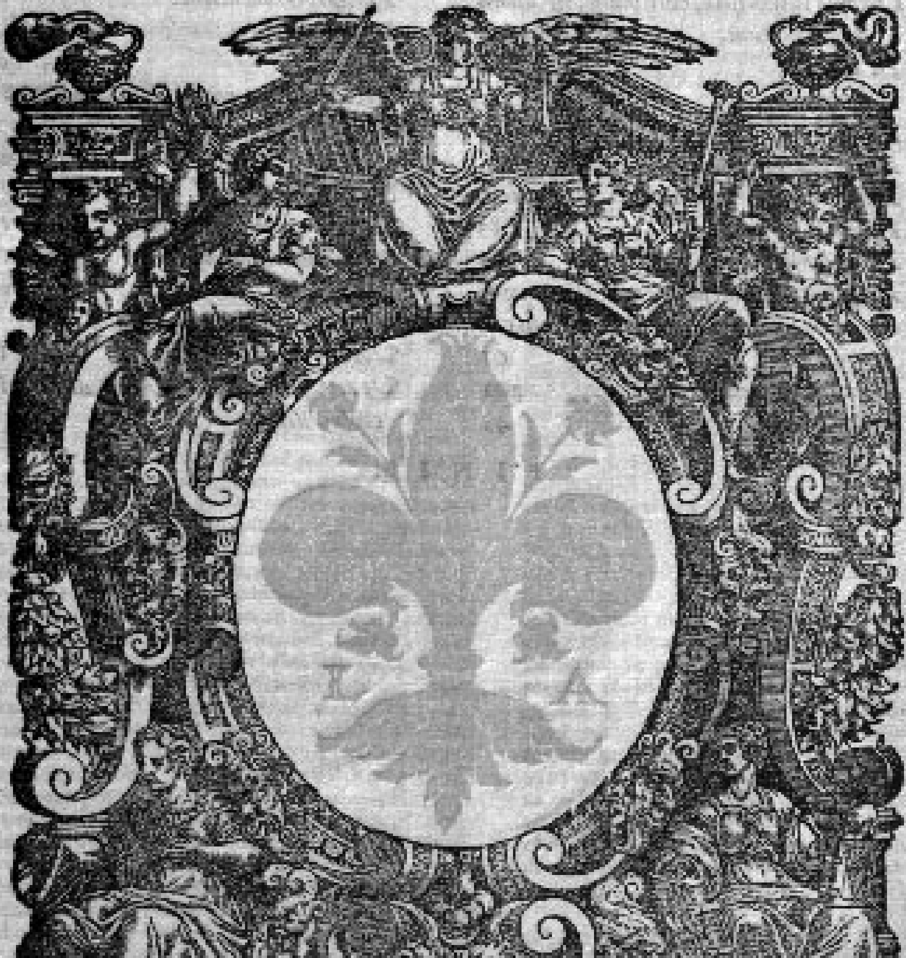

VENETIIS, Apud Iuntas. MDLXXVIII.

Rubricæ Libri Tertij Decretalium.

De babptiſmo & eius effectu. fo.195
Capellis monachorum. fo.160.verſo.
Celebratione miſſarum, & ſacramento eucharistiæ. fo.190
Cẽſib⁹, exactionib⁹, & procurationib⁹. 173
Clericis non reſidentibus in eccleſia, vel præbenda. 20.verſo.
Clericis coniugatis. 17
Commodato. 73
Conceſſione præbendæ. 48
Cohabitatione clericorum, & mulierum. 6
Conſecratione eccleſiæ, vel altaris. 188
Conuerſione infidelium. 147.verſo.
Conuerſione coniugatorum. 141.verſo.
Custodia euchariſtiæ, chriſmatis, & aliorũ ſacramentorum. 198
De decimis. 122.verſo.
Donationibus. 92
Depoſito. 73
Eccleſiis ædificandis. 200.
Emptione, & venditione. 75.verſo.
Feudis. 83
Fideiuſſoribus. 87
His, q̃ fiũt a maiori parte capituli. 65.verſ.
His, quæ fiunt a prælato ſine conſenſu capituli. 61
Immunitate eccleſiarum. 201
Inſtitutionibus. 45
Iure patronatus. 162.verſo.
Locato, & conducto. 78
Ne ſede vacante. 59.verſo.
Ne clerici vel monachi ſe negotijs ſecularibus immiſceant. 205.verſo.
Obſeruatione ieiuniorum 199.
Parochijs, & alienis parochianis. 121.ver.
Peculio clericorum. 96
Pignoribus, & alijs cautionibus. 84
Precarijs. 72.verſo.
Præbendis, & dignitatibus. 24
Presbytero non baptizato. 197.verſo.
Purificatione poſt partum. 200
Rebus eccleſiæ nõ alienandis. 69.verſo.
Rerum permutatione. 81
Regularibus, & tranſeuntibus ad religionem. 133.verſo.
Reliquijs & veneratiõe ſanctorũ. 198.v.
Religioſis domibus. 157
Sepulturis 114.verſo.
Solutionibus. 89
Succeſſionibus ab inteſtato. 112.verſo.
Statu monachorum. 152.verſo.
Teſtamentis. 97.verſo.
Vita, & honeſtate clericorum. 2
Voto & voti redemptione. 148
Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. 68

FINIS.

CLARISSIMI IVRIS VTRIVSQVE MONARCHAE.

DOMIN ANTONII DE BVTRIO

Super tertio Decretalium Commentaria,

¶Finito tractatu iudiciorum, a quibus, & inquantum poſſint, clerici abſtinere debēt, cum ſeruos dei nō oporteat litigare. 2. q. 7. ſicut ſacerdotes. Ideo ſubiungitur rubrica de vita, & honeſtate clericorū, ī vniuerſali hæc ꝑmmario ſufficit, licèt aliæ dari poſſint. Vel in ſupiori parte viſum eſt, qualiter clerici debēt iudicare: verū qa cōſtituti in mortali iudicare nō poſſunt, necꝫ debent. vt 3. q. 7. cap. iudicet. Ad hoc euitandum docet author eos honeſtam vitam ducere, ſm Hoſtien. De materia. 23. diſtin. c. his igitur. & c. clerici. cū quatuor ſequentibus. & 35. diſt. per totū, repetitur in 6. & in cle. Alia non habentur ſuper rubrica.

De vita, & honeſtate clericorum. *Rubrica.*

S V M M A R I V M.

1 *Laici, etiam clerici coniugati, non debent ſe immiſcere clericis, dum diuina celebrant, nec ſedere iuxta altare. 3.*
2 *Orando in eccleſia, ſeu priuato oratorio, debet quis ſtare, & non ſedere.*
4 *Eccleſia habet tres partes, & quæ ſint illæ.*
5 *Laicis licet ire ad altare, ceſſante officio ad orandum, etiam aliis durante, officio ad recipiendum communionem.*
6 *Laici vbi ꝓhibētur ſe immiſcere cū clericis, attēditur in illis cōſuetudo.*
7 *Laici immiſcere poſſunt cum clericis celebrante ſummo pontifice tanquam apud deum non ſit perſonarum diſtinctio. nu. 12.*
Perſonarum diſtinctio non eſt apud deum.
8 *Clerici debent eſſe diſtincti a laicis quo ad veſtium qualitatem.*
9 *Presbyter ſtare non poteſt in diuinorum celebratione ſine clericis ſibi miniſtrantibus.*
10 *Laicis licet accedere ad altare offerendo, dum tamen non moreantur pſallentibus clericis.*
11 *Oblationes non poſſunt laici ſibi venditas de altari recipere.*
12 *Laici quomodo poſſunt ſtare in choro cum clericis.*
13 *Laici quare prohibentur ſtare iuxta altare cum clericis immixti in celebratione diuinorum.*

CAPITVLVM I.

1 VT laici. † Cum celebrantur diuina diuiſus debet eſſe populus a clero. h. d. Tria ſunt dicta. Sed ā ibi. Sed pars. Tertia ibi: ad orandū. ¶ Procedā in hoc tertio velo ſenato, qa materiæ leues ſunt, licèt bonę ꝑ canoniſtis & ꝑ legiſtis. Quia ñ credo ꝙ legiſtæ veniāt cā diſcēdi leges. ¶ No. primo ꝙ in actu celebrationis diuinorū ꝓhibita ē mixtura laicorū a clericis, ꝙ ꝓcedit ēt in clericis cōiugatis. Ad hoc de clericis coniugatis. c. ſin ſi. li. 6. facit c. qđ a te. & c. diuerſis. ſ. de cle. coniuga. ¶ Sc̄do no. ꝙ nō eſt licitum, laicos ſtare, vel ſedere inter clericos iuxta altare, qū ibi celebrant ſacra myſteria: qđ intellige tam de laicis coniugatis, ꝗ̄ non coniugatis. ¶ Et ponderat hoc verbū ſtare vel ſedere: qa quaſi itinerādo poſſint ad altare
2 trāſire: qa verbū, ſtare, vel ſedere, tractū morę deſignat. † Dicūt tñ ꝙ orando qs debet ſtare, & nō ſedere: vt patet. 95. diſt. eps. &
3 50. diſt. qđ eſt hoc. aliter. † Similiter etiam pōderatur verbū præſumāt, quaſi inuitari ad canēdum, vel pſallendū à clericis, hoc poſſunt. 63. diſt. c. 1. 2. & 3. ꝗ poſſunt inuitari deficientib⁹ clericis:
4 vt ī. ñ. reū. domi. īnter quatuor. ¶ † Tertio no. ꝙ eccleſia habet tres partes. Prima eſt altare: & ibi ſtat ꝑbyter cū celebrantibus: & de hoc loqtur primū dictū capituli. & ſcd̄a gl. Alia pars eſt chorus vbi debent eſſe pſallētes: q diuidit ab altari ꝑ cācellos: de quo loqtur ver. ſ. pars illa, & tertia gl. Tertia pars eccl'iæ eſt ꝗ̄ appellaſ nauis, vel corpus eccleſiæ: vt dicit gl. ſi. ꝓcedit ergo decretalis quo ad duas primas partes, & ēt ꝓcedit de honeſtate: qa ꝑ hoc ñ peccāt mortaliter ibidē ſtātes, ſm doct. maxime
5 vbi nō eſt ꝯ̄ria cōſuetudo. ¶ † No. ex ſi. ſm vnū intellectū ꝙ ceſſante officio ad orādū & ēt ad recipiēdum cōionem, licitū eſt laicis accedere ad altare qñque, & ibi poſſunt alia ſacramenta recipere, ſm doct. quanquam tex. dicat de ſola cōione, cū eadē ſit ratio. argu. c. tranſlato. ſ. de conſti. ¶ Secundum aliū intellectum no. ꝙ in qualibet parte eccleſiæ, dummodo nō immiſce-
6 antur clerici cū laicis, licitum eſt laicis orare. ¶ † Not. vltimo ex tex. ꝙ etiam quo ad mixturā clericorū & laicorū attēditur conſuetudo. Et per hoc nota conſuetudinē attēdendā cōcurrere. di. cōtra morē. ſ. de cōſti. cū literis. cum ſimilibus. declare-
7 mus decretalē. ¶ † Et primo oppo. videtur ꝙ in eccleſia tēpore celebrationis laici cū clericis poſſint ſtare permixti: vt patet de conſuetu. Romanæ eccleſiæ, quā alij ſequi debent: ibi cūm celebrante ſummo pontifice, omnes ſunt mixti clerici cū laicis. ad hoc. c. in cauſis. ſupra de re iudi. Et ratio, quia apud deum non eſt perſonarum diſtinctio. omnes enim eandē mercedē in chriſto recepimus. in Auth. de mona. §. hinc aūt nobis. colla. j. So. dicit Io. An. ꝓ hoc cū dicit hoc. imo faceret hoc c. loq. de honeſtate, ſm qđ dicūt alij doct. qui dicūt per hoc cōtra facientes nō incurrere peccatū mortale. Et hoc ſpeciale eſt ī ſummo pontifice, ad deſignandum qđ ipſe omnibus eſt communis. Et idē dicas ſi clerici inuitāt laicos: tunc enim nō peccant: qa tūc ſpeciale eſt ratione inuitationis. Ad hoc. 63. di. c. j. & 3. Nec obſtat hoc c. q. dicit, ꝓſumāt: qđ ſonat in viriū quaſi ꝓpria temeritate nō debent ſe immiſcere: ſed inuitati poſſunt, ſm Frā. q allegat. de
8 celādo. inter quatuor. & facit. 58. di. ſedulo. ¶ † Oppo. ſecundo de decre. trāſmiſſam. ſ. de elec. vbi no. doc. ꝙ clerici vbiq; debēt eſſe diſtincti a laicis: & ſic ñ ſolū quoad celebrationē diuinorū. Solutio, cōtrariū procedit quātum ad qualitatem veſtium nō quo ad qualitatē perſonarū: vt dictū eſt, in vita, & moribus, debēt clerici differre a laicis de quo per Spec. in repertorio. hoc c.
9 tū. duo enim ſunt genera hominū. 12. q. 2. duo ſunt. ¶ † Oppo. 3. qđ prima pars ſuperfluit per ſecundam. vel econuerſo. ꝯtra no. in proœmio Gregoriano. So. ſm doc. Prima pars pōt intelligi de clericis ſeruientibus preſbytero in diuinis: non enī pōt ſtare ſacerdos ſine clericis ſibi miniſtrantibus in celebratione diuinorū: vt patet. ſ. e. quiſquis. Secunda de clericis tenentibus chorum. vel aliter. prima pars loquitur de eccleſiis nō habentibus chorum: ſecunda de habētibus chorum. Expediamus alia concluſiue. ſic procedit decre. hæc, vt dixi, in laicis ꝯiugatis, &
10 non coniugatis. ſ. de cle. coniug. qđ a te. ¶ † Quæro an offerendo liceat accedere ad altare. iſte tex. facit quod non: tenēt tamē
11 doc. ꝙ ſic, dūmodo nō moreantur pſallentibus clericis. ¶ † An laici poſſint de altari recipere oblationes, ſi eis vendantur. Tenet Io. de lignano ꝙ non. ſed clericus recipiet, & eidē tradet. ſuper hoc præſupponitur illud ius vendibile eſſe. arg. cōtra. 1.
12 q. 1. ſanctorum. vbi per Arch. † An ſit peccatum mortale, ſi cū eis ſtāt in choro? Et dicunt quod non: quia hic loquitur de honeſtate, & maxime dicunt hoc verū, quando hoc habet cōſuetudo, vt hic videtis: tamē multum mihi diſplicet quod ſtent ſimul, ſed in inferiori parte bene ſtare poſſent. In ſummi pontificis miſſa omnes ſtant ſimul, ad oſtendendum, quod omnibus eſt communis: quia ſecūdum diuinam legem, quo ad diuinā cultum, omnes etiā ſerui pares ſunt. in Auth. de mona. §. hinc
13 autem. coll. j. Venio ad gl. ¶ † Quæro cum gl. 2. quæ eſt ratio ꝙ clerici nō poſſunt ſtare iuxta altare tempore celebrationis. Dicit: vt clerici liberius vacēt diuinis. de cōſecra. di. 2. ſacerdos. No. Io. An. 92. diſt. c. non liceat. qđ licitū eſt laicis cātare in eccleſia dummodo nō ī pulpito. Dic ſimile ꝙ nec ſacratæ mulieres poſſunt portare incenſum circa altare. 23. di. ſanctorum. cū ſi. ¶ Oppo. de incongrua grammatica. de reſcrip. ad audientiā. el j. propter hoc arg. gl. i. ſupplet. quam vide. Glo. ñā ſi. Alij dicunt quod eſt capella Conſtantini in Roma, vbi ſeruantur capita apoſtolorum Petri & Pauli, & non credo quod de hoc loquatur. ¶ Alij dicunt quod per ſancta ſanctorum intelligatur nauis eccleſiæ. Hoc non placet Io. An. quia nō continet dubitationem, cum cuilibet liceat ingredi illam partem qñcunque: vt patet de cōſe. di. j. tempus. niſi ſit excommunicatus: ar. c. clericos. in ſi. 1. di. & 25. diſt. c. j. circa prin. & 13. q. j. non liceat. Intelligo ergo ſm Hoſt. ſancta ſanctorū: id eſt, ſuperiorē partē eccleſiæ, vbi ſtāt clerici ad celebrādū. in qua pœ licet laicos ingredi ad communicandū, & orandū, ſinito officio. Hic nō ſunt alia.

S V M M A R I V M.

1 *Clericis prohibita ſunt arma.*
2 *Arma clericorum ſunt orationes, & lacrimæ, & non militaris. num. 5.*
3 *Arma clerici, vel monachi portantes quomodo puniantur. nu. 9.*
4 *Clerici ſola delatione armorum non ſunt excommunicati.*
6 *Armorum vſus in quo prohibitus ſit clerico.*
7 *Delictum aggrauat locus, & perſona.*
8 *Clericus monitus ter ne arma portet, & non deſiſtit, priuilegium clericale perdit.*
9 *Vſurarius quomodo clericus deponitur ab officio, & beneficio.*

CAPITVLVM X.

1 SVper ſecula. ¶ † Cõſtõ Turoñ. ꝓhibẽtur religioſos audiẽ
res leges. vel phyſicã. eſt canõ latæ ſñiæ, & incidẽtes ĩ eã dẽnt ꝑ locorũ ordinarios publicari,
& extendiť ad hñtes dignitates, & ꝑſonatus, &
2 ad pˉbyteros. h. d. ¶ † No. hic tex. ꝗ decidit qõnẽ doc. in c. placuit. de Iudæis. an ꝑ hæc verba, Nullus cõicet talis: vel, ſicut excõicatˀ ab oĩbus euitet: ꝓmulgeť excõicatio: qa
talia verba a iure prolata. i. qñ ꝑ iudicem, proferũtur iuridice
3 inducunt canonẽ latæ ſñiæ. Poſſet etiam induci ꝯtrũ. ¶ † No.
4 ꝙ archi. decani. plebani, & ꝑſonatus habẽtes prohibentur ab
auditu legũ, & phyſicæ. ¶ † Opp. ꝙ ſtatim nõ ſunt excõicati ipſo facto, imo expectari debent duo mẽſes. ꝭ. co. non magno.
Solu. Quidam dicunt hanc decre. in hoc innouare, vbi olim
expectabať ſpatiũ duorũ mẽſiũ, nec tñ expectať ſpatiũ tale, ſed
ipſo facto ſtatim incurrũt. Placet hoc Gof. ꝑ illa, ꝗ dicit tex. intra pˉdictũ ſpatiũ, &c. Et idẽ Vin. & hoc placuit Inn. licèt notauerit ꝯtrũ. ꝭ. c. nõ magno. & hoc tenet Hoſtie. & rñdet ad textũ
qđ inquãtũ loquiť ď religioſis, ꝓcedit vt ſtatim ſint excõicati:
inquantũ de ſecularibus, ꝓcedit ſinis vt expectent duo mẽſes.
5 ¶ † Op. 2. ſcia canonica nõ pñt bñ fieri ſine ſcia legali: & mandať oĩbus in ꝓœmio vt ſciãt. & hæc ſciẽtiã addiſcãt: nã multæ
ſunt mãx, ꝗ vix, aut nullo mõ ſcribi pñt ſine legibˀ: ergo nõ debuit lex ꝓhibere ſtudiũ legũ. aut illa iura dẽnt cãcellari: & maxime qa multæ leges ſunt canonizatæ in decreto. &c. maxime
cũ lex ciuilis ſit pars ſcientiæ diuinæ. & theologiæ: igit locum
ſuũ obtinet in eccſia, ſaltẽ quo ad regimẽ tpaliũ. vt notatur de
æta. & qua. c. placet. Gof. Bñuentanus in rubrica de paroch. ꝭ. j.
dicebat ꝙ papa cũ duobus ꝯſiliatijs fecit hic ſicut vulpes, quæ
cũ nõ poſſit comedere ceraſa, dãnabat illa: & dicit ꝙ ad regimẽ
eccleſiæ ſumme neceſſaria eſt ciuilis ſcientia. Et ꝙ vbi tractať
de iure teſtamẽtorũ, poſſeſſionũ, vel ꝯtrũ inter ſciẽtes. ignorãtes illã legalẽ ſciẽtiã ſedẽt vt triſtes. Dicit Hoſt. nõ obſtare qđ
dictũ eſt de materijs legalibus: qa ſine principali ſtudio. & auditu legũ ꝑ libros legales, & ſuas gl. ẽt ꝑ ipſas, ꝗ ipſis iuribus canonicis oppununť, ſufficiẽs ſcia pñt hẽri de ipſis & ꝗ dubitať,
ꝗrit: nec. n. vetať, qñ de dubijs interrogat, & certiorari velit, dũ
modo principaliter ibi nõ ſtudeat. Ad hoc. 37. di. ꝭ. ſi. 37. di. c. ſi.
38. q. 1. ſi hẽs. Nec obſtat ꝙ ſciẽtia legalis videať pars diuinæ, &
quaſi ſit neceſſaria Reip. Nã & ſi id ſit verũ, tñ ꝑ ſuos miniſtros
6 id expediri dẽt: qa ꝑ laicos, & nõ ꝑ clericos ꝓhibitos. ¶ † Quęro an hẽat locũ pœna huius capituli, ſi nõ exeãt clauſtrũ, ſed in
clauſtro audiãt, vel legãt. Dicit Inn. ꝙ nõ qđ verũ eſt ſm Hoſt.
quo ad verba, ſecus quo ad mentẽ. j. ꝭ. qa vero. ꝑ & ꝯ. de offi. or.
inter cætera. Dicit aũt ꝙ hoc indiget declaratione: ꝯſuluit tñ
illũ in hoc dubio ſe putare ligatũ: arg. eorũ, ꝗ no. de cler. excõ.
mi. c. illud. Nã licèt exitus fuerit cã impulſiua ꝯſtõnis, finalis. tñ
vř fuiſſe, qa illæ ſciẽtiæ religioni nõ ꝯgruũt, cũ eis ẽt ꝓhibeať
earũ exercitiũ. vt patet de poſtu. c. 2. de homi. c. tua. Imo potiˀ
cõperit eis lachrymari, legere, & orare. 15. q. 1. c. 45. q. 6. ẽt. cum
hæc cã ceſſare nõ poſſit, nõ ceſſabit effectus: iõ nõ extẽderet pęnã vltra verba ex rõnis idẽtitate. de re. iu. in pœnis. de elec. ſta-
7 tutis. li. 6. ¶ † Quæro ſcđo ꝗ diuerſitas opi. eſſe poterit. Io. An.
ꝙ qdã dicebãt ꝙ erat canõ latæ ſñiæ: alij ꝙ ferẽdæ ſm Inn. alij
expectabãt ſpatiũ duorũ mẽſiũ: alij exponebãt vt redierint. i. redire ceperint: alij dicebãt poſt reuerſionẽ eorũ, iterũ exire, &
audire vſque ꝓpe finẽ aliorũ duorũ menſiũ: & tunc tenebanť
reuerti: & ſic de ſingulis. Sed hæc opi. eſt falſa: vt patet. j. ad fin.
ex ver. deſtituerint. ſm Hoſt. Vel verbũ, ſicut, ĩducebať opi. qua
ſi ipſius excõicati nõ eſſent vitãdi: & ſic erat opi. an eſſet ſimili-
8 tudinariũ hoc verbũ ſicut, aut veritatis expreſſiuũ. ¶ † Quęro
3. quid ſi tñ tps fluxit, ꝙ nõ poſſint intra duos mẽſes redire ad
clauſtrũ. Dicit ꝙ nõ ſunt ꝑꝑ hoc excõicati, niſi poſt terminũ.
9 ad hoc de elec. ꝯmiſſa in prin. li. 6. ¶ † Quæro quarto qđ ſi religioſus canoniſta, vel theologus vadat ad principiũ anni incipiẽtis ſi lege vel phyſica cã honorãdi? Dicit Hoſt. ꝙ nõ eſt ſna
interpretatio: qa verba adaptanť qđ ſit excõicatus: qa dãnať lector, & auditor. Puto tñ ꝙ papa rñderet talẽ nõ ligari ex mẽte,
ff. ad exhibẽdũ. l. pe. qa verba cũ effectu, &c. & maxime in pœnalibus. ff. qđ q̄ſque iuris. l. j. ꝭ. hæc aũt. ¶ Quæro quinto qđ ſi is,
ꝗ incipit paucos habere ſocios. ita qđ vult eũ ꝯtinere, & honorare. Dicit gl. ꝙ nõ amittit talẽ honorẽ, ẽt ſi tñ ſemel legeret
in ſeptimana: & hoc vt oĩs fraus excludať. ff. vi bo. rap. ꝭ. ſcd ne
dũ talia. ff. de trãſac. l. cũ hi. j. de diuor. quanto. hic ꝓcedũt ſm
opi. Hoſt. ꝙ nõ expectent duo mẽſes. ſm Io. An. Quædã inutilia verba effundit hic Hoſt. ꝗ dñt de legali ſapiẽtia, an ſit neceſſaria ad ſtudiũ canonicæ ſapiẽtiæ: finaliter cõcludit ꝙ auditus
10 nõ eſt neceſſarius. ¶ † Quæro 6. an ꝑſona eccleſiaſtica aliquibˀ
ꝑſonis poſſit priuatim legere leges. Dic ꝙ nõ: qa culpa ſimilis.
Alleg. C. de maleficijs. l. culpa. Alij dicunt illud verum in ſciẽtijs, ꝗ in ſe nõ ſunt malę. Sed ideo audiri nõ dẽnt, qa certe ꝓhibitæ ſunt ad hoc. not. de offi. dele. ex parte. Sed dic, ꝙ quid illi
dicant, lectio ꝓhibeť, & ſtudiũ, vt patet ſupra: talis ergo non
euadit ſñiam. vt nõ verbis, ſed rebus lex imponať. de elec. cõmiſſa. eũ ꝯcor. li. 6. & ſic a lectionis auditu, & principalis ſtudio
ꝓhibeť. De hoc dic vt in qõne, ꝗ poniť ſup rſa, cũ qđ vna via.
11 de reg. iur. li. 6. ¶ † Quæro qđ ſi plebani, & ſimiles deſtiterunt
intra duos menſes poſtea iterato inceperunt? Dic ꝙ liganť: qa
iam hoc conſuetudini deputarunt. Allegat. C. de epi. audi. l. 3.
12 alias fieret fraus legi: qđ eſt vitãdum, vt ſupra dixi. ¶ † Quæro
cũ gl. a quo tpe incipiat curſus duorũ menſium? Dicit glo. ꝙ a
tpe ſcientiæ cõſtitutionis, ſeu publicationis. Remittit Ioa. An.
de poſtu. ꝑla. c. 1. & dixi plene de conſtit. c. 2. vbi per glo. Vin. dixit intendendũ ab exitu monaſterij. Idem Inn. Pe. Abb. quo ad
religioſos: quo ad clericos ab inceptione auditus. Dicit ẽt ꝙ ſi
poſt exitũ mutato ꝓpoſito vadat ad theologiã, non ꝓdeſt, niſi
prius huic cõſtitutioni ſatisfaciat: qđ ita ſcriptũ eſt, niſi abbas
ſignificaret ei. qđ iret ad theologiã: qa tunc reuerſus cenſet ad
clauſtrum. licèt verba hoc non ſonent. ff. de in ius vo. l. quis. &
purgat vitiũ, re penes furẽ remanẽte de voluntate dñi. ff. de vſuca. l. ſi fur. Sed ſi deſerto mandato abbatis iterum rediret ad le-
13 ges, in hanc pœnã inciditur ipſo facto, ſm Vin. ¶ † Quæro cũ
gl. in verbo ꝑſcribentis: an extẽdatur ad perſonatũ, ẽt ſi nõ habeat curã animarũ. Dicit ꝙ ſic. & idẽ iudiciũ eſt de habẽtibus
curã & non habentibus. de elect. dudũ. maior tamen eſt ratio
in habentibus curam ꝗ in nõ habẽtibus curã animarum, licèt
habeant perſonatus, vel alias dignitates. Vnde dicit Io. And. ꝙ
primicerij cõprehenduntur. de cõſtit. cũ acceſſiſſent. Theſaurarij. de cõceſ. præben. cum noſtris. Cancellarij, vt eccle. bene. ca.
vno Succentores, de excef. prælat. inter dilectos. Præcentores,
de cõſue. cũ olim. De quibuſdã alijs dignitatibus, quæ ſunt in
certis eccleſijs de ipſarũ ꝯſuetudine. Goff. ãnquãtũ gl. dicit hãc
decre. ꝓcedere in curatis, dicit idẽ eſſe verũ poſſe de curato nomine ꝓprio. Si. n. ex delegatione velut vicarius curã haberet,
nõ eſt dubiũ ꝙ nõ ligareť hac ꝯſtitutione. ſm eũ. Qđ putat verũ Hoſt. de vicario tpali, & officiali, ꝗ qñq; poniť, & deponiť ꝑ
ipſius epi voluntatę. de inſti. c. 3. vicariũ aũt alicuius eccliæ curatũ putat Hoſti. aſtringi hac conſtitutione potius, quã rectorẽ. Ad hoc de offi. vica. c. vno. Sed determinatũ eſt per c. 1. eo. ti.
li. 6. rectorẽ nõ teneri ratione curæ, licèt ſic ratione ordinis: er-
14 go minus tenebitur vicarius. ¶ † Quærit gl. an epi poſſint tales abſoluere? Gl. ꝙ ſic: qa cõditor canonis ſibi nõ reſeruauit.
de ſen. excõ. nuper. Idẽ Hoſt. & Inn. qui dñt propriũ diœceſanũ
& illũ, in cuius loco ſtudet, poſſe abſoluere. Ab. ꝯ de offi. dele.
15 c. pen. quo ad propriũ. ¶ † Quæro cum glo. vltima quæ pœnæ
extẽdunť ad illos? Dic ꝙ pœna excõicationis, priuationis exercitij patrocinandi. & ſpem promotionis amittunt, niſi cũ eis
per papam fuerit diſpenſatũ: quia hoc pronomẽ, hoc, demonſtrat omnes ſuperiores pœnas. Non placet hoc gl. ſed vult ꝙ tãtũ reſpiciat id quod ſupra dictum eſt de excõicatione, & facultate patrocinandi: qa ſi hoc voluiſſet de alia pęna, hoc repetiiſſet: & pœnæ nõ ſunt ampliandæ. de pęni. di. 1. Gl. finaliter concludit tutius eſſe dicere quod incurrant omnes alias pœnas:
cum litera hic expreſſę dicat, cum dicit hoc extendi. & ſupra,
vbi dicit. prędictis pęnis obnoxij. Et hoc vltimum tenent doc.
quia ſi illam non incurrerent, ergo eadem ratione nec alias,
ſecundum Ioan. And.

FINIS.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
AA BB CC. Omnes ſunt quaterniones.

VENETIIS, Apud Iuntas. M. D. LXXVIII.